



Herman Hessenning hayoti va ijodi. ”Cho‘l bo‘risi” hikoyasi.

Fan- O‘zbek tili
O‘qituvchi- Kamaliddinova
Nigora Sirajiddinovna



REJA:



TILAME

1

- Herman Hesse haqida

2

- Romantizm oqimining
so‘nggi jangchisi

3

- “Cho‘l bo‘risi” hikoyasi

4

- Topshiriqlar ustida ish

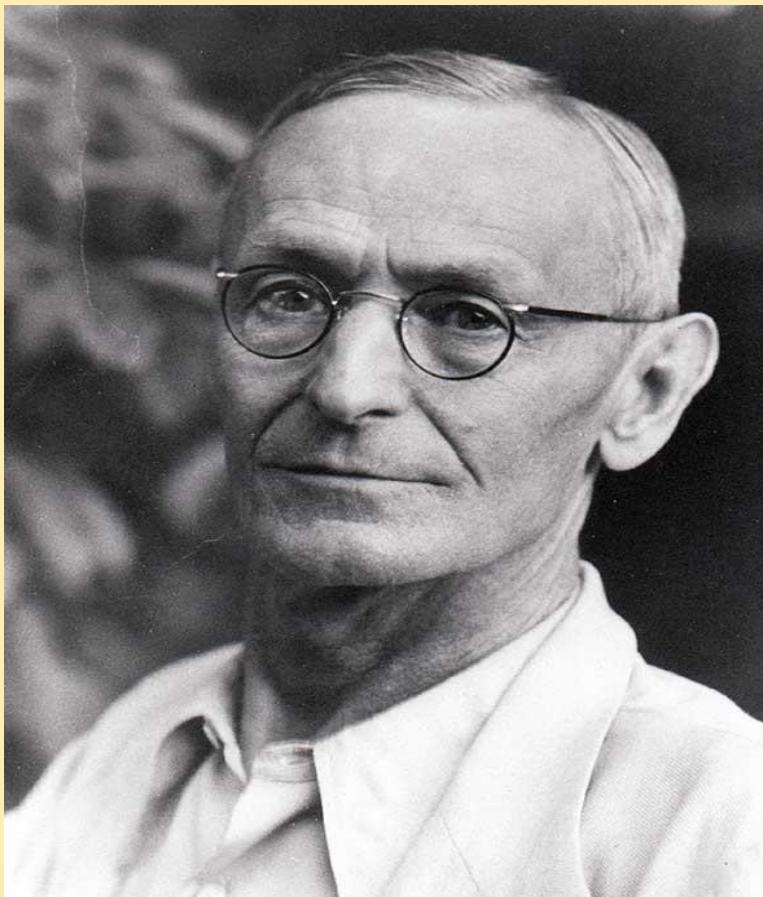


TILAME

XX asr nemis adabiyotining ulug‘ namoyandalaridan biri, Nobel mukofoti sohibi Herman Hesse (*nem.* *Hermann Hesse*) eng ko‘p mutolaa qilinadigan olmon adiblaridan biridir.

U 1877-yilning 2-iyulida Germaniyaning Baden-Vyurtemberg zaminidagi Kalv shaharchasida dunyoga kelgan





TIIAME

Adibning ko‘plab roman, qissa, hikoyalari, she’rlari, siyosiy, adabiy-tanqidiy ruhdagi asarlari chop etilgan. Ularorasida, ayniqsa, «Cho‘l bo‘risi», «Marjonlar o‘yini», «G‘ildiraklar ostida», «Demian» kabi asarlari alohida dovrug‘ qozongan. Munaqqidlar tomonidan «Romantizm oqimining so‘nggi jangchisi» deb ta’riflangan adib 60-70-yillarda dunyoda eng ko‘p o‘qilgan nemis yozuvchisi hisoblanadi.

Adib 1962-yil 9-avgustda vafot etgan.





“Cho‘l bo‘risi” hikoyasi



TIIAME

Farangiston tog‘larida hali hech qachon bunday qahraton qish bo‘lmagan va bunchalik uzoq cho‘zilmagan edi.

Tevarak-atrofda yashovchi jonivorlar uchun ham og‘ir davr boshlangan edi. Maydaroqlari to‘p-to‘p bo‘lib muzlab qolar, qushlar ham qahraton qish sovug‘iga dosh berolmay halok bo‘lib, qirg‘iy va bo‘rilarga yem bo‘ldi. Biroq ayoz va ochlikdan barchaning sillasi qurigan edi. Bo‘rilarning ham juda ozginasi omon qolgan, kulfat ularni bir-biriga yanada jipslashtirgandi. Kunduzlari yemish topish ilinjida ular yakka-yakka izg‘ir edilar.



Shamolda bir nimani sezdimi, o‘tkir tumshug‘ini cho‘zib, tinka-madori qurib, qisqa-qisqa uvlab qo‘yadi. Kechalari ular gala-gala bo‘lib ovga chiqar, bo‘g‘iq uvillab, qishloqlar atrofida izg‘irdi.

U yerlarda mol va parrandalar og‘illarga mahkam berkitilgan, derazalarning darchalariga ov miltiqlari suyab qo‘yilgandi. Onda-sonda itmi, shunga o‘xshash mayda o‘ljani hisobga olmaganda ahvol tang, shundog‘am gala ichidan ikki bo‘ri otib o‘ldirilgan edi.





Nihoyat, galaning chog'roqqina qismi yo'lga otlanishga ahd qildi. Erta tongda uyalarini tark etib, bir yerga to'plangan bo'rilar sovuq havoni bezovta iskay boshladi. So'ng chamasi baravar qo'zg'aldi. Ortda qolganlar oldindagilar ketidan ancha joygacha ergashib chopib bordi, so'ng ikkilanib to'xtab, ularga majolsiz qarab turgach, sekinin iniga qaytdi.



TIIAME

Yo‘lda borayotganlar qiyom payti bir-birlaridan ajraldilar. Uchtasi sharq tarafga - Shveysariyaning Yura tog‘lari tomon, qolganlari esa janubga qarab ketdi. Uchala bo‘ri kelishgan, kuchli, biroq tashnalikdan nihoyatda ozib-to‘zib ketgan edi. Oqimtir qorinlari kamardek tortilgan, qovurg‘alari ayanchli tarzda turtib chiqqan, halqumlari quruqshab, ko‘zlari ma’yus va tushkun boqardi.

Uchovlon Yuraga yetib borgandan so‘ng ikkinchi kuniyoq bitta qo‘y, uchinchi kuni esa it bilan qulunni o‘lja oldi, bundan darg‘azab bo‘lgan qishloq aholisi yirtqichlarni har tomondan ta’qib qila boshladi. Chor atrofdagi qishloqlar va shaharchalarda vahimali gap-so‘zlar tarqaldi.



Bo‘rilarni kim o‘ldirsa, unga mukofot e’lon qilingan, bundan dehqonlar jasoratiga jasorat qo‘shilgandi. Ular shu zahoti ikki bo‘rini tinchitishdi, birining bo‘g‘ziga ov miltig‘idan otilgan o‘q tekkan bo‘lsa, boshqasini oybolta bilan bir yoqlik qilishdi.

Uchinchisi chap berib qochib qoldi, joni halqumiga kelib, qor ustiga qulamagunga qadar orqa-oldiga qaramay yugurdi.



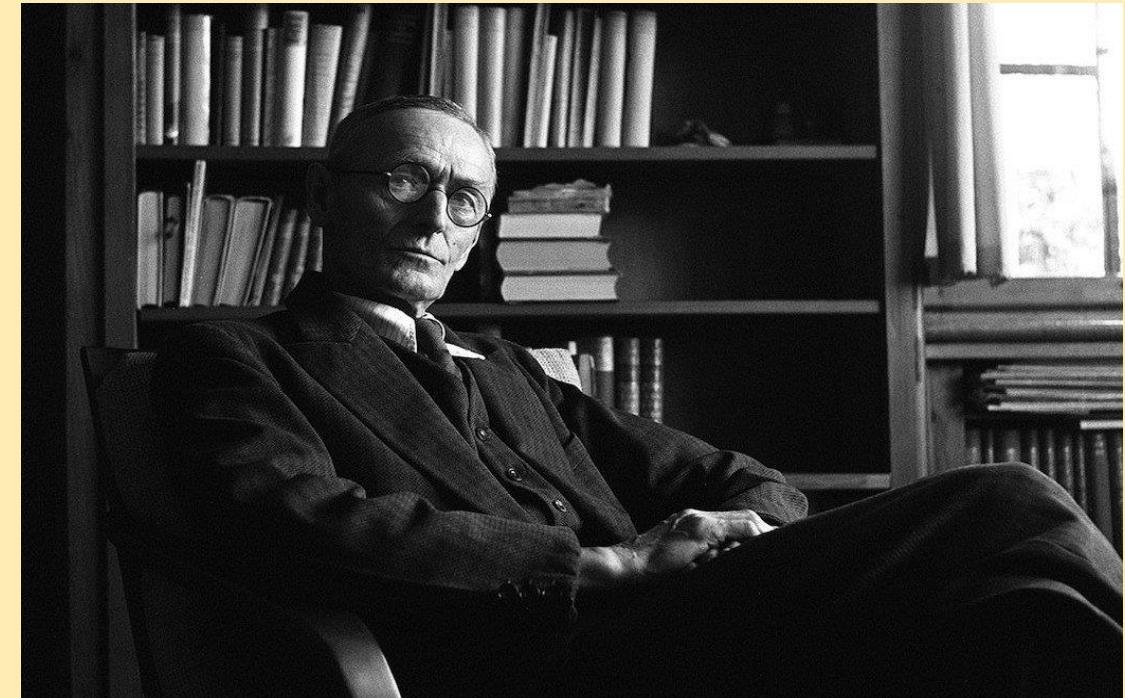
TIIAME

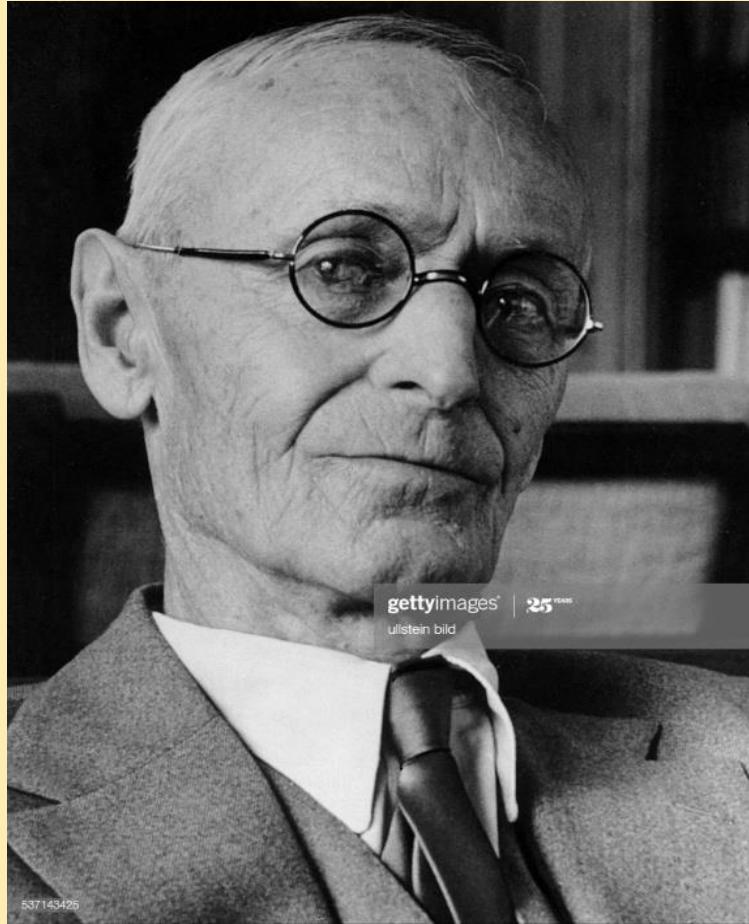
Tog‘ning narigi tomoniga o‘tgan ham ediki, u bir qishloqqa duch keldi. Kech kirib borardi. Bo‘ri qalin o‘sgan archazor ichiga kirib, nafasini rostladi.

Qishloq molxonalarining iliq-miliq hidi dimog‘iga urildiyu, asta bog‘qo‘ralar ustidan oshib o‘tdi. Ko‘chada hech zog‘ yo‘q. U o‘zini tutib, endi yugurmoqchi bo‘lgan ham ediki, qarsillab ikkinchi o‘q uzildi.

Oqish qornining quyi qismidan yirik qon tomchilari tirqiray boshladи. Bo‘ri bor kuchini to‘plab, hakkalay-hakkalay, nihoyat narigi tarafdagи tog‘ bag‘rida joylashgan o‘rmonzorga yetib bordi. U yerda bir zum tevarak-atrofga diqqat bilan qulоq soldi, ikkala tarafdan ham odamlarning ovozlari va qadam tovushlari eshitildi.

Qo‘rqa-pisa tog‘ga
razm soldi.Tog‘ nishab,
serdaraxt, unga chiqib
borish ancha mushkul edi.
Biroq boshqa yo‘l ham
yo‘q edi. Bo‘ri nafasi
bo‘g‘ziga tiqilib, qiya tog‘
bag‘riga qapishgancha asta
yuqoriga o‘rmalab chiqqa
boshladi, pastda esa
yaqinlashib kelayotgan
olomonning g‘ala-g‘ovur
ovozlari eshitilib, dam-
badam fonuslar yaltillab
qolardi.





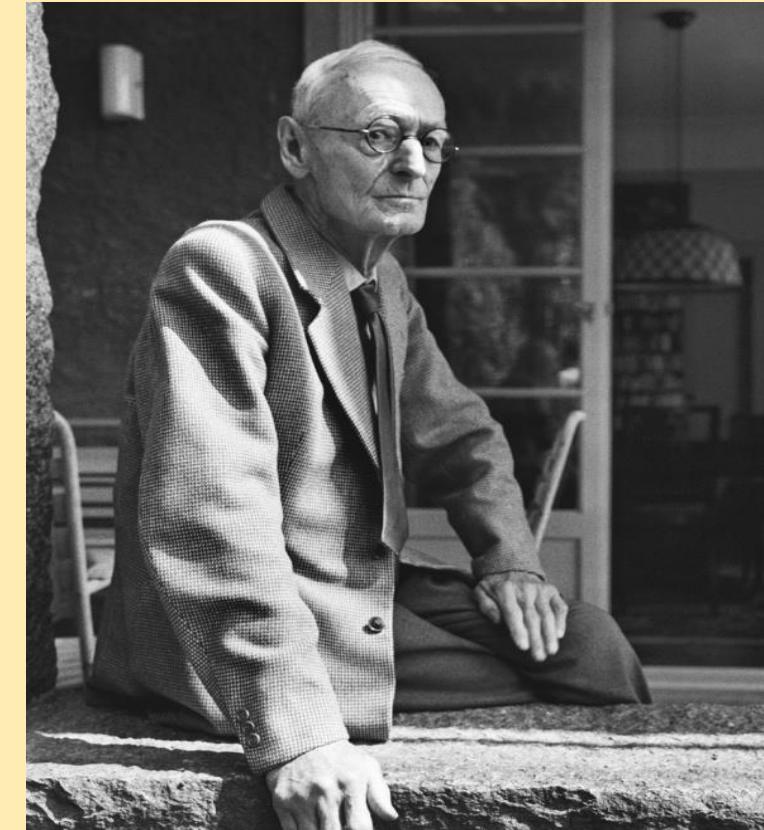
Asta-sekin jon taslim qilayotgan jonivor xira, tussiz oy gardishiga ma'yuslanib boqarkan, zaif xirillagan ovozda uvillab qo'ydi, ovoz sassiz tun qa'riga singib ketdi. Hademay qo'llarida fonus ko'targan odamlar yetib keldi.

Qalin palto kiygan dehqonlar, boshlariga mo'yna telpak, oyoqlariga issiq paypoqli etik kiygan ovchilar, yigit-yalanglar qorni bir-bir bosib, yaqinlashib kelishardi. Hamma shodon qiyqirib yubordi.

Harom qotayotgan bo‘riga ko‘zлari to‘yib, unga ikki marta o‘q uzishdi, ikkala o‘q ham nishonga tegmadi. Keyin kelib ko‘rishsaki, o‘zi jon talvasasida yotibdi. Ular tayoq va so‘yillarini o‘ynatib, bo‘riga yopirilishdi. Bo‘ri buni ortiq sezmadи ham.

Tilka-pora bo‘lgan bo‘ri jasadini Sankt-Immer tomon sudrab olib ketishdi. Hammalari kulishar, bir-birlariga maqtanishar, qahva ichib, xursandchilik qilishar, ashula aytishardi.

Mirzaali Akbarov tarjimasi





Lug‘at

munaqqid - критик

Farangiston - Франция

qahraton qish - суровая зима

darg‘azab - рассерженный

fonus - фонарь

jipslashtirmoq - сплачивать

vahimali - страшный

tashnalik - жажда



TILAME

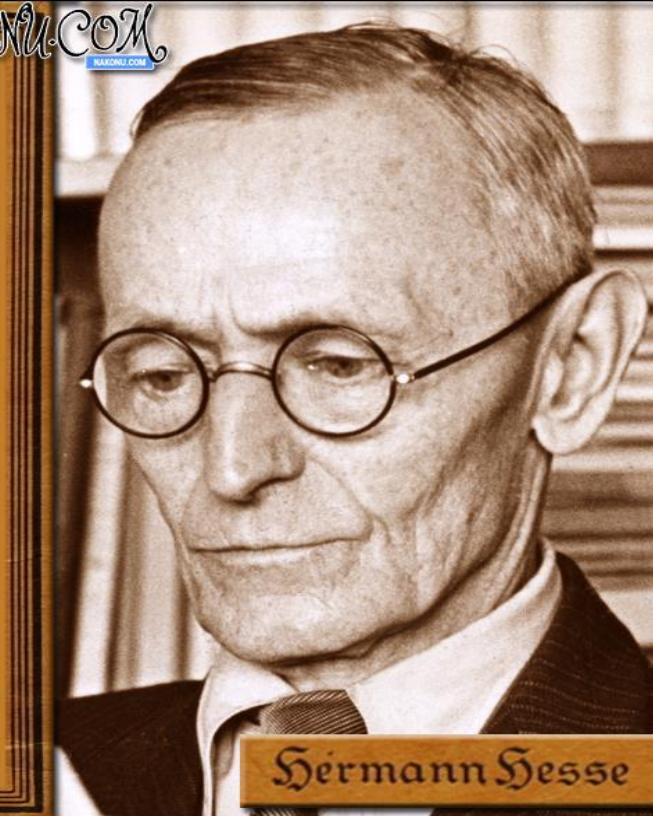
Matn yuzasidan savol va topshiriqlarni bajaring:

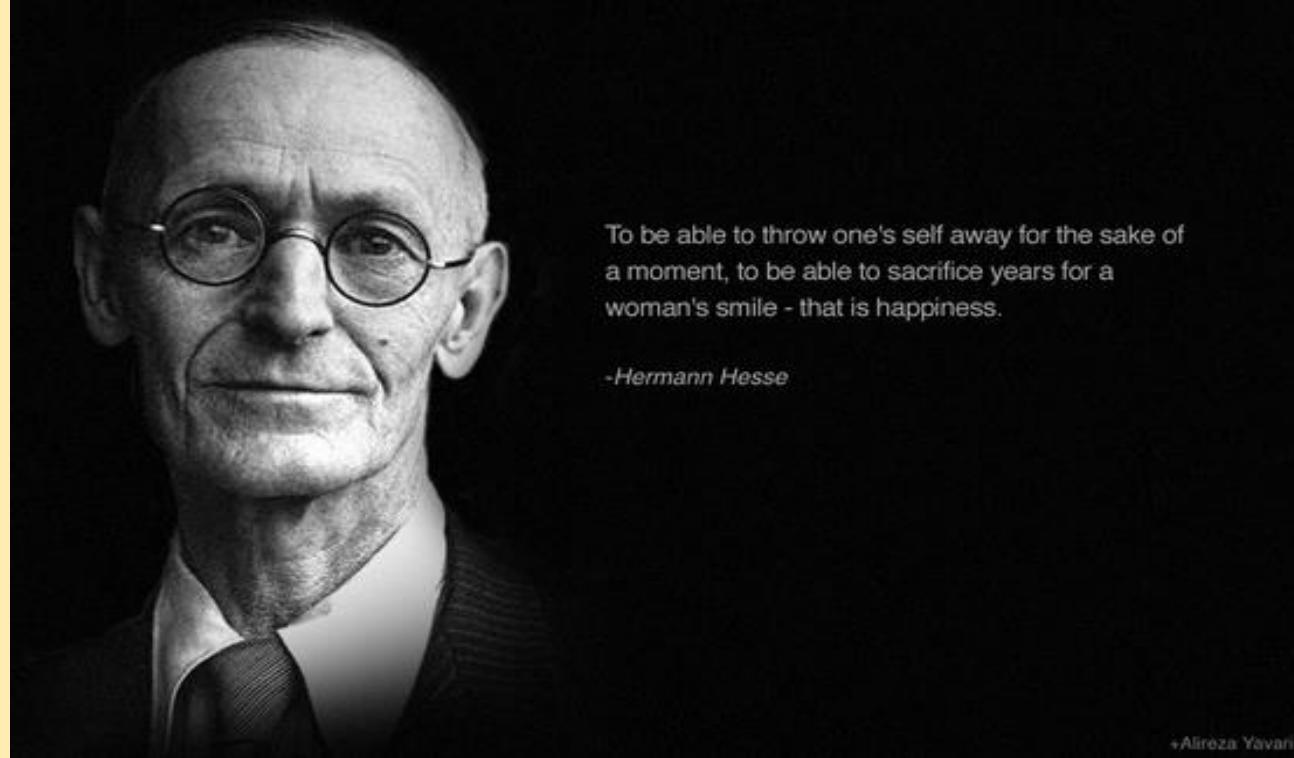
1. Hikoyadan tabiat manzaralari tasvirlangan gaplarni topib, daftaringizga yozing.
2. Qahraton qishning yovvoyi hayvonlarga keltirgan zarari va ayanchli holatlarini gapiring.
3. Insonlarning hayvonlarga bo‘lgan munosabati qanday tasvirlanganligi to’g’risida fikr bildiring.

НАКОНУ.СОМ
NAKONU.COM

То, что один человек
считает своим
сокровищем и
мудростью, звучит для
другого, как глупость.

«Сиддхартха»





To be able to throw one's self away for the sake of
a moment, to be able to sacrifice years for a
woman's smile - that is happiness.

-Hermann Hesse

+Alireza Yavari



TILAME

Uy vazifasi. Herman Hessening «Cho'l bo'risi» hikoyasini o'qib chiqing.



E‘tiboringiz uchun
rahmat!